Utbildningsinspektion i Bergsåkers skola grundskola 4–9

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Bergsåkers skola	Antal elever
Grundskola	655

Bergsåkers skola ligger cirka 5 km nordväst om Sundsvalls centrum. Skolan tillhör Selångers skoldistrikt.

Utbildningen vid Bergsåkers skola omfattar årskurserna 4–9 samt klass för asylsökande elever, i årskurserna 6–9.

I årskurserna 7–9 är eleverna fördelade på 4 klasser. I årskurserna 4–6 finns 2 klasser i varje årskurs.

Skolan är byggd 1945, men har senare byggts ut med fler byggnader. Idrottshall och ny matsal uppfördes 1975.

Bergsåkers skola tar emot elever från Österro skola, Högoms skola och Vallens skola. Flertalet elever åker skolskjuts till Bergsåkers skola. Skolan har en kultur och idrottsprofil.

Genomförandet av inspektionen i Bergsåkers skola

Skolverket sände den 30 april 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Bergsåkers skola har bestått av undervisningsrådet HåkanSandström och experten Ulrika Svedmark . Besök i Bergsåkers skola påbörjades den 30 november och avslutades den 2 december 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Bergsåkers skola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Bergsåkers skola genomfördes formella intervjuer med rektorerna, lärare samt ett tiotal föräldrar. Lektioner i årskurs 6 och 9 samt asylklass besöktes. Intervjuer gjordes med elever i årskurs 6 och 9. Under verksamhetsbesöken fördes informella samtal med elever och personal.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Eleverna på Bergsåkers skola beskrivs av personalen som mycket ansvarstagande för sina studier. Rektorns uppfattning är dock att elevernas vilja att påverka utbildningens innehåll är begränsad.

Inspektionen visar att det förekommer lite skadegörelse. Eleverna har ”jourtid” vilket innebär att eleverna får ta ansvar för skolans lokaler genom att hjälpa bland annat lokalvårdarna med en del sysslor. Rektorn beskriver att eleverna överlag tar ett bra ansvar för arbetsuppgiften.

Stämningen beskrivs som god och inspektionen visar att de allra flesta uppfattar att skolan är trygg. Av skolans kvalitetsredovisning går att utläsa att ett tiotal mobbningsfall rapporterats under det senaste året. Resultatet från en enkätundersökning visar att ungefär hälften av eleverna anser att de endast i ringa omfattning kan bidra till att minska mobbningen på skolan. Rektorerna har uppmärksammat siffrorna, men tycker att det är svårt att ge en entydig förklaring till att så många elever inte anser att de kan göra så mycket för att minska mobbningen på skolan.

Vid inspektionen framkommer att elevrådet har fått en något viktigare roll på senare tid, men att eleverna fortfarande inte uppfattar att elevråd och klassråd är betydelsefulla. Elevrådet har dock tagit initiativ till att alla elevrådsrepresentanter besöker eleverna som går i asylklass på Bergsåkers skola. Syftet är att knyta sociala band till eleverna i asylklassen. Inspektionen visar att det finns en ömsesidig respekt och förståelse mellan elever som går i vanlig klass och elever som går i asylklass.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Bergsåkers skola når godtagbara resultat i arbetet med normer och värden. Elevernas reella inflytande och vilja att påverka behöver utvecklas. Skolan bör även fortsätta att utveckla sitt värdegrundsarbete.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Officiell statistik visar att elever i årskurs 9 vid Bergsåkers skola haft en positiv kunskapsutveckling under perioden 1999–2004. Under perioden har eleverna i årskurs 9 höjt sitt meritvärde från 185,9 till 218,8. Det genomsnittliga meritvärdet för 2004 visar att resultaten höjts för både flickor och pojkar. Meritvärdet för flickor 2004 var 222,5 och för pojkar 213,2. Riksgenomsnittet för 2004 var 206,9. Pojkarnas resultat har utvecklats särskilt positivt under läsåret 2003/04. Inspektionen visar att skolan inte i någon djupare mening analyserat kunskapsresultaten.

Enligt uppgift från rektorn var det endast en elev under föregående läsår (2004) som inte uppnådde behörighet att söka nationellt program på gymnasiet. Rektorn förklarar resultatet med de resurser och prioriteringar skolan gör för att eleverna skall uppnå godkända resultat i matematik, svenska och engelska.

Vid intervjuer uppger föräldrar att deras barn som tidigare gått på Bergsåkers skola, klarat gymnasiet bra. Rektorn framhåller att de uppgifter han fått från gymnasieskolan tyder på att eleverna har goda förutsättningar att klara sina gymnasiestudier.

Resultaten på nationella prov i årskurs 5 för 2004 visar att endast 2 procent av eleverna inte uppnått målen i matematik, svenska och engelska. Resultaten för 2004 var en markant förbättring från föregående läsår. Det genomsnittliga värdet i Sundsvalls kommun för 2004 var 13 procent.

Eleverna upplever att deras kunskapsutveckling i stor utsträckning bedöms genom teoretiska prov och traditionella former av läxförhör. Det finns också exempel där elevernas kunskaper prövas på annat sätt, till exempel genom uttryck i bild och musik.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Bergsåkers skola uppnår goda resultat av det pedagogiska arbetet. Skolan kan ytterligare analysera elevernas kunskapsresultat och formerna för kunskapsbedömning.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Arbetsmiljön upplevs av både personal och elever som ganska stressig. Lärarfackens skyddsombud har slagit larm om alltför stora grupper med upp till 35 elever under vissa lektioner. Under inspektionen uttrycker många elever att stressen förstärks genom konkurrens eftersom många elever är studiemotiverade och lärarna i hög grad bedömer elevernas kunskaper genom teoretiska prov.

Eleverna uppger att inflytandet via elevråd och möjligheten att påverka undervisningen är mycket begränsad. Elevrådet upplever att klassråden många gånger fungerar dåligt och att klassråd sker mer sporadiskt i flera klasser vilket leder till en sämre aktivitet även i elevrådet. Vid inspektionstillfället finns inga elevskyddsombud i årskurserna 7–9. Rektorn påpekar att skolan alltid haft elevskyddsombud, men att dessa ännu inte blivit tillsatta för att det inte skett någon central utbildning för elevskyddsombuden. Rektorn uttrycker dock att skolan kommer att tillsätta elevskyddsombud. Inspektörerna vill påpeka att det enligt arbetsmiljölagen skall finnas elevskyddsombud i årskurserna 7–9.

Föräldrainflytande sker huvudsakligen genom det föräldraråd som finns. Inspektionen visar dock att det varit svårt att rekrytera nya ledamöter till föräldrarådet. Under inspektionen uttrycker föräldrar att information och samverkan, bland annat genom veckobrev, fungerar bra till och med årskurs 6 men att den kontinuerliga kontakten blivit sämre från och med årskurs 7.

Bergsåkers skola och Österro skola har utarbetat ett gemensamt program mot kränkande behandling. Det beskriver förebyggande insatser och hur skolan arbetar när mobbning upptäcks. Planen beskriver inte det vidgade begreppet kränkande behandling och saknar perspektivet vuxen–elev. Inspektionen visar att planen är väl känd bland föräldrar. Skolan har även gjort en kartläggning över situationer och platser där det finns risk för att våld eller hot kan uppstå. Det finns ett antimobbningsteam som utreder och följer upp ärenden. Rektorerna upplever att teamet är en viktig resurs för att upptäcka och åtgärda mobbning. Under inspektionen finns det elever som uppger att det skulle vara bra om det fanns kamratstödjare på skolan. Under intervju med personal finns det lärare som uttrycker att de ställer sig tveksamma till kamratstödjare eftersom de anser att eleverna inte är mogna det ansvaret. Rektorerna ställer sig positiva till en kamratstödjande verksamhet, men förklarar att det inte funnits medel för utbildning av kamratstödjare.

Elevhälsoteamet benämns elevvårdsteam och består av skolsköterska, kurator, studie- och yrkesvägledare, fritidspedagog, specialpedagog och rektor. Teamet jobbar huvudsakligen med årskurserna 7 –9. För de lägre årskurserna finns ett

eget team, dock inte med alla av elevhälsans kompetenser samlade. Elevvårdsteamen träffas regelbundet för att skapa en helhetsbild kring behovet av stödinsatser för elever, men inspektionen visar att de två olika teamen inte är sammansatta till en helhet. Den pedagogiska personalen har regelbundna träffar med elevhälsoteamet för att diskutera elevernas psykosociala situation. Vid dessa samtal ligger tyngdpunkten på hur eleverna mår och mindre på hur eleverna presterar. Under inspektionen framkommer att skolsköterskans tjänst varit vakant under en tid. Rektorn påtalar dock att det hela skall rättas till och att en lösning är nära förestående.

Inspektionen visar att det finns en traditionell syn och traditionella förväntningar på hur elevhälsans kompetenser skall nyttjas. Elevhälsans samlade kunskap används endast i mindre omfattning i det pedagogiska arbetet.

Skolan arbetar hälsofrämjande genom att skapa förutsättningar för eleverna att bedriva fysisk aktivitet under skoldagen och via ämnesövergripande teman om hälsa.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Bergsåkers skola uppnår godtagbar kvalitet i arbetet med arbetsmiljö och delaktighet. Skolan bör utveckla formerna för elevinflytande. Arbetsmiljön och den upplevelse av stress som elever uttrycker bör åtgärdas. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla programmet mot kränkande behandling så att det omfattar ett elev-vuxenperspektiv.

Elevhälsans samlade kompetens bör tillvaratas i större utsträckning i arbetet med att skapa goda lärmiljöer, vilket innefattar att skapa en ökad samverkan mellan båda elevhälsoteamen.

Informationen och samverkan med föräldrar i högre årskurser kan utvecklas.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Personalen på Bergsåkers skola är i årskurserna 4-6 organiserade i mindre arbetslag för respektive årskurs. Till arbetslagen knyts också andra resurspersoner som fritidspedagog, speciallärare och assistent. I årskurserna 7-9 finns inte arbetslag utan personalen är organiserade i ämneslag. Personalen uttrycker att de finns fördelar med ämneslagen genom att personalen kompetensutvecklar varandra inom laget. Det finns dock lärare som inte har kollegor inom sitt område och ingår därför inte naturligt i något ämneslag.

För årskurserna 4-6 finns lokalt bearbetade mål i svenska, engelska, matematik och bild. Sociala mål finns även uppsatta. Målen är gemensamma med Österro

skola (F –3) som är en avlämnande skola till Bergsåkers skola. Personalen i årskurserna 4–6 upplever, trots en fysisk avskildhet, en större pedagogisk samhörighet med Österro skola än till 7 - 9 verksamheten på den egna skolan. Trots en god övergång mellan årskurserna 6 och 7 upplever inte personalen verksamheten som en pedagogisk helhet utan som två skolor. Detta intryck förstärks av separata och från varandra skilda arbetsplaner och kvalitetsredovisningar.

Elever i asylklassen skall integreras i ordinarie klass när eleverna anses ha tillräckligt goda kunskaper och förutsättningar för att klara detta. Eleverna i asylklassen kan då välja olika skolor inom Sundsvalls kommun, men flertalet väljer att gå kvar på Bergsåkers skola. Asylklass anses vara en del av Bergsåkers skola, men personalen uppger att det fortfarande finns arbete kvar att göra för att skapa en större helhet och samhörighet.

I ämnena matematik, svenska och engelska tillämpar skolan flexibla grupperingar med olika studietakt i årskurserna 7–9. Under första terminen i årskurs 7 sker ingen gruppering av eleverna eftersom att lärarna först vill kartlägga elevernas behov av stöd. Rektorn och personalen framhåller att fördelarna med arbetssättet är att elever med behov av extra stöd får mer hjälp och att möjligheten till individanpassningar ökar. Under inspektionen framkommer motstridiga uppgifter om i vilken utsträckning elever i praktiken kan byta från en långsammare grupp till en grupp med högre studietakt.

Inspektionen visar att många elever, särskilt i högre åldrar, upplever att undervisningen är traditionell med en stor tyngdpunkt på teoretiska prov. Personal uttrycker att proven blir ett sätt att förvissa sig om att eleverna nått kunskapsmålen, eftersom andra former för kunskapsbedömning kan vara svåra att arbeta med i alltför stora elevgrupper. I skolans kvalitetsredovisning (7 –9) har rektorn tagit fasta på att eleverna alltför sällan deltar i planeringen av undervisningen, vilket eleverna också uttrycker under inspektionen.

Inspektionen visar att val av arbetssätt och arbetsformer styrs i hög grad av de enskilda pedagogernas erfarenheter, kunskaper och synsätt snarare än genom en gemensam pedagogisk idé. Det finns dock exempel som nyanserar den bilden bland annat genom skolans väl utarbetade former för elevens val och teman som hälsa, där biologi, hemkunskap och idrott samverkar.

Under laborationer i naturorienterande ämnen pågår ett försök med att fördela flickor och pojkar i olika grupper. Inspektionen visar att i synnerhet flickor är mycket nöjda med lösningen.

På skolan finns 4 specialpedagoger anställda. Det finns tre specialpedagoger för årskurserna 7 –9 samt en tjänst för årskurserna 4–6. Det finns en för lägre åldrar framtagen handlingsplan som beskriver tidiga insatser för att upptäcka elevers behov av stöd. Specialpedagoger och speciallärare inom området träffas en gång i månaden för att stödja varandra och dra upp riktlinjer för sitt arbete.

Speciallärarens arbetar med grupper utanför klassen, men stödet ges även enskilt och inom klassen beroende på elevens behov. Klasslärare utformar tillsammans med speciallärare åtgärdsprogram. Under inspektionen framkommer att föräldrar vars barn som behövt särskilt stöd är nöjda med den hjälp deras barn fått.

Skolan har påbörjat ett arbete med individuella utvecklingsplaner som ännu inte är förankrat i verksamheten. Under inspektionen framkommer ett otydligt förhållande mellan åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner. Åtgärdsprogrammen är i sitt innehåll till stor del lik den individuella utvecklingsplanen, och målen i åtgärdsprogrammen är i regel inte nedbrutna till preciserade och utvärderingsbara mål.

Bergsåkers skola har inlett ett arbete med Digital portfolio som innebär att eleverna dokumenterar sitt arbete digitalt istället för i mappar. Arbetet har kommit längre i årskurserna 4 - 6, men har inte i någon större utsträckning påverkat arbetssätt och arbetsformer. Personalen beskriver att en positiv effekt blivit att eleverna utnyttjar datorer på ett bättre sätt.

För elever som har svårt att tillägna sig stöd inom ramen för den klass eleven tillhör finns en särskild undervisningsgrupp för elever i årskurserna 6 - 9. Personalen består av en specialpedagog och en personal som benämns behandlingsassistent. Verksamheten har som mål att eleverna skall återgå till sin ordinarie klass. Mycket vikt läggs på att eleverna skall uppnå godkänt i svenska, engelska och matematik. Personalen uttrycker att verksamheten är viktig för elever som behöver mycket stöd och en mindre grupp. Till gruppen går också elever som behöver förstärkning i ett eller flera ämnen. Dessa elever anses inte tillhöra den särskilda undervisningsgruppen. I samtal med rektorn får inspektörerna en oklar bild över hur många elever som tillhör den särskilda undervisningsgruppen eller går dit för ett mer sporadiskt stöd. Vid inspektionstillfället har ett fåtal elever anpassad studiegång. Anpassningar i elevers studiegång innebär sällan att utbildningen förläggs utanför skolan, exempelvis på en arbetsplats.

Elever i lägre åldrar är mycket nöjda med det sätt på vilket utvecklingssamtalen genomförs. Många elever upplever att de är delaktiga och att lärarna är bra på att bekräfta elevernas styrkor samtidigt som lärarna lyfter fram vad eleverna måste förbättra. I högre åldrar är bilden mer differentierad eftersom flertalet elever upplever att vissa lärare under utvecklingssamtalen i hög grad endast betonar vad eleverna är dåliga på. Det finns dock elever som uttrycker att de är nöjda med sina utvecklingssamtal.

Skolan deltar i en så kallad, BRÅ–grupp (brottsförebyggande grupp) tillsammans med bland annat polis, socialtjänst och fritidsgård. Rektorn upplever samarbetet som värdefullt eftersom samarbetet fångar upp elever i riskzonen.

Skolan har utifrån sin profilering även samarbete med kulturskolan och Teater västernorrland.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans pedagogiska verksamhet i de flesta avseenden håller god kvalitet. Bergsåkers skola bör utveckla en större pedagogisk helhet och samverkan mellan årskurserna 4–6 och 7–9. Vidare bör skolan säkerställa elevers möjlighet att byta från en grupp med lägre studietakt till en grupp med högre studietakt. Arbetet med åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner bör utvecklas. Rektors ansvar för den särskilda undervisningsgruppen bör tydliggöras.

Skolan kan utveckla fler former för bedömning av elevernas kunskapsutveckling och betyg.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

På Bergsåkers skola finns två rektorer. En rektor är ansvarig för 4–6 verksamheten och den andre för årskurserna 7–9 samt asylverksamheten. Rektorn för årskurserna 4–6 har ett personalansvar för 20 personer samt ansvar för arbetsmiljöfrågor, svenska som andra språk, skolskjutsar och skolrestaurang. Rektorn för årskurserna 7–9 har ett ansvar för 40 personer. Utöver rektorstjänsterna finns en ledningsresurs på 20 procent. Arbetsuppgifterna för den extra ledningsresursen innebär bland annat att lägga schema. Under inspektionen framkommer indikationer på att personalen upplever arbetsfördelningen något oklar mellan skolans rektorer och den extra ledningsresurs som finns tilldelad.

Inom Bergsåkers upptagningsområde finns ett nätverk (Team Bergsåker) som består av samtliga chefer och rektorer. Syftet med gruppen är att dra upp gemensamma och sammanhängande riktlinjer, men gruppen fungerar även som ett stöd för de olika ledarna.

Skolan har inte en gemensam arbetsplan och kvalitetsredovisning, utan rektorerna upprättar var sin kvalitetsredovisning och arbetsplan. Kvalitetsredovisningen för årskurserna 7–9 benämns underlag för kvalitetsredovisning. Rektorn samlar in information som sammanställs till ett underlag som därefter sänds till distriktschefen som upprättar en kvalitetsredovisning på distriktsnivå.

Innehållslikt liknar kvalitetsredovisningarna mer en verksamhetsberättelse än en kvalitetsredovisning. Resultat och iakttagelser i relation till mål analyseras i begränsad omfattning. En jämförelse av de två senaste årens kvalitetsredovisningar visar på en stor likhet vad beträffar innehåll. Detta gäller framförallt kvalitetsredovisningen som avser verksamheten i årskurserna 7–9. Inspektionen visar att kvalitetsredovisningen inte är förankrad hos personalen och att resultaten inte analyseras.

Personalen uttrycker att pedagogerna själva till stor del står för den pedagogiska utvecklingen på skolan, och att rektorerna ses som ett stöd i det arbetet. På frågan om pedagogerna efterlyser ett starkare pedagogiskt ledarskap får inspektörerna inte något entydigt svar.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att skolans styrning, ledning och kvalitetsarbete håller en godtagbar kvalitet. Det systematiska kvalitetsarbetet bör dock förbättras avseende kvalitetsredovisning och delaktighet i kvalitetsarbetet på skolan. Sammanhållna arbetsplaner och kvalitetsredovisningar för årskurserna 4–9 bedöms kunna bidra till en ökad pedagogisk helhet. An-

svarsfördelning i skolans ledningsfunktion samt det pedagogiska ledarskapet kan tydliggöras.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Bergsåkers skola har under ett flertal år utvecklat en kulturprofil med framförallt inriktning på musik. Skolan satsar också extra resurser på idrott och hälsa inom ramen för elevens och skolans val.

Inspektionen visar att elevens val är mycket väl förankrat och omtyckt bland eleverna. Eleverna har ett brett och allsidigt urval av ämnen att välja bland. Personalen har tagit fram ett dokument som beskriver innehåll och genomförande i de olika valbara ämnena.

Som språkval kan eleverna välja mellan tyska, franska, spanska, modersmål och BAS. Det sist nämnda innebär att eleverna kan förstärka sina kunskaper i engelska och svenska

Svenska som andra språk erbjuds. Studiehandling på modersmål anordnas i så hög utsträckning det är möjligt.

Elever och föräldrar informeras om utbildningen via skriftlig information och muntligen i samband med föräldramöten och utvecklingssamtal.

Skolan har gjort anpassningar för elever med funktionshinder.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Bergsåkers skola uppnår en god kvalitet inom bedömningsområdet. Elevens och skolans val genomsyrar verksamheten. Eleverna är mycket nöjda med verksamheten och har ett brett urval att välja mellan.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

En mycket hög andel av personalen har adekvat utbildning för sitt uppdrag. De flesta pedagoger har dessutom lång erfarenhet.

Skolans lokaler är gamla men är väl bevarade. Matsalen är ljus och trivsam. Personalen har en egen personalmatsal, men rektorn uppger att det alltid finns personal som äter tillsammans med eleverna. I direkt anslutning till matsalen finns ett större ”torg” med ljusinsläpp från taket där många elever samlas under raster.

Musiklokalerna är mycket välutrustade och ett resultat av skolans profilering. Skolan har egen idrottsplats och idrottshall. I närhet till skolan finns tillgång till motionsspår och skogsområden som är lämpliga för friluftsliv. Eleverna har tillgång till ett skolbibliotek, men upplever att det kan vara svårt att få tillgång till biblioteket eftersom det bara är öppet vissa tider. Eleverna har tillgång till datorer och läromedel som är tidsenliga.

Resurser för kompetensutveckling upplevs av personalen som mycket begränsade. Den summa som anslås är ungefär 1 500 kr per anställd och år. För årskurserna 4–6 finns dock en kompetensutvecklingsplan som skolan erhållit EU-medel för utveckla.

Rektorerna framhåller att Bergsåkers skola är den skola i Sundsvalls kommun som har den lägsta ekonomiska tilldelningen per elev. En följd av detta, menar rektorn, är att det finns grupper som vid vissa lektioner uppgår till 35 elever.

Fördelning av resurser bestäms till största del av rektorerna. Principen för resursfördelningen är elevernas behov av stöd. Inspektionen visar att det inte finns någon koppling och analys mellan skolans kvalitetsredovisningar och resursfördelning.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Bergsåkers skola har goda förutsättningar att nå de mål som anges i läroplaner och kursplaner.

Kopplingen mellan skolans kvalitetsredovisning och resursfördelning kan utvecklas.

Skolans bibliotek kan göras mer tillgängligt för eleverna.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Bergsåkers skola övergripande är av god kvalitet. Eleverna är studiemotiverade och uppnår goda resultat. Skolans profilering och elevens val är väl organiserat och förankrat bland eleverna. De flesta elever är trygga. En mycket stor andel av personalen har lång erfarenhet och adekvat utbildning för sitt uppdrag. Skolan har närhet till miljöer som lämpar sig för utomhusaktiviteter och friluftsliv.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevernas reella inflytande och vilja att påverka behöver utvecklas,
- skolan bör fortsätta utveckla sitt värdegrundsarbete,
- skolan bör fortsätta att åtgärda den stress som elever upplever,
- elevhälsans samlade kompetens bör i ökad utsträckning tillvaratas och en ökad samverkan mellan skolans båda elevhälsoteam bör utvecklas,

- programmet mot kränkande behandling bör utvecklas så att det omfattar ett elev-vuxenperspektiv,
- skolan bör utveckla en större pedagogisk helhet för årskurserna 4 –9,
- elevers rätt till en likvärdig utbildning i samband med gruppindelningar i matematik, svenska och engelska, bör säkerställas,
- arbetet med åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner bör tydliggöras och utvecklas,
- rektors ansvar för den särskilda undervisningsgruppen bör tydliggöras samt
- kvalitetsredovisningen och personalens delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet bör utvecklas.

Datum	Ort
2005-06-20	Umeå

Håkan Sandström

Ulrika Svedmark